

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 696/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom, Sibírska 4, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-5Sd/120/2014 a postupu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6Ssk/62/2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. decembra 2025 domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na primerané hmotné zabezpečenie podľa čl. 39 ods. 1 až 3 ústavy, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom všeobecných súdov označených v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú priznať im finančné zadostučinenie a trovy konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že na správnom súde prebiehalo správne konanie o preskúmanie rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia (ďalej len „odporkyňa“), v ktorom vystupoval právny predchodca sťažovateľov (dnes už nebohý) [REDAKOVANÉ] ako navrhovateľ. Konanie trvalo 12 rokov.

3. Pôvodný navrhovateľ podal žalobu 2. augusta 2024 (správne 20. júna 2014, pozn.) pôvodne na Krajskom súde v Bratislave. Na základe zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých

zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov v znení zákona č. 398/2022 Z. z., ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, agenda z krajského súdu prešla na novozriadený správny súd, ktorý viedol konanie pod sp. zn. BA-5Sd/120/2014 a rozsudkom č. k. BA-5Sd/120/2014-217 z 30. júla 2024 (správne 17. januára 2024, pozn.) rozhodnutie odporkyne zo 6. mája 2014 o znížení starobného dôchodku potvrdil. Proti tomuto rozsudku podal pôvodný navrhovateľ odvolanie, avšak 22. októbra 2024 náhle zomrel. Najvyšší správny súd pokračoval v konaní so sťažovateľmi ako právnymi nástupcami navrhovateľa.

4. Podľa sťažovateľov správny súd nekonal s náležitou starostlivosťou, teda bol dlhodobo nečinný, riadne neplánoval pojednávania a nezabezpečil hladký prechod medzi jednotlivými fázami konania.

5. Najvyšší správny súd vydal prekvapivý rozsudok sp. zn. 6Ssk/62/2024 z 30. júla 2025, ktorým potvrdil takmer 12-ročné rozhodnutie odporkyne zo 6. mája 2014.

6. Zo súdneho spisu vedeného správnym súdom podľa názoru sťažovateľov nepochybne vyplýva, že na vzniku a pretrvávajúcom nepriaznivého a nežiaduceho stavu a celkovej dĺžky namietaného konania majú podiel predovšetkým nedostatky v činnosti tohto súdu. Sťažovatelia konštatujú, že 12 rokov trvajúce konanie nadobudlo ústavne relevantnú intenzitu, a tým došlo aj k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a to bez ohľadu na zmeny vyplývajúce z novej „súdnej mapy“.

7. Rozsudkom sp. zn. 6Ssk/62/2024 z 30. júla 2025 najvyšší správny súd potvrdil napadnutý rozsudok správneho súdu a sťažovateľom (dedičom) nepriznal náhradu trov konania. Sťažovatelia uvádzajú, že sa plne pridržiavajú pôvodného textu odvolania z 22. marca 2024 a nemienajú na ňom nič meniť, pretože argumentmi ich právneho predchodcu sa súdy dôsledne nezaoberali, navrhované dôkazy vynechali a odôvodnenie oboch správnych súdov pokladajú za nedostatočné a nepresvedčivé, vydané bez hĺbkového dokazovania a vypočítania pôvodného navrhovateľa a ním navrhnutých svedkov.

8. Z právneho hľadiska sú podľa sťažovateľov kľúčové argumenty o zníženom dôchodkovom veku (55 rokov) ich právneho predchodcu z dôvodu reálneho výkonu vojenskej služby vyše 20 rokov a o povinnosti žalovanej vykonať porovnávací výpočet sumy dôchodku oprávnené a majú oporu v prechodných ustanoveniach zákonov a judikatúre. Sťažovatelia sa nazdávajú, že došlo k nesprávnemu posúdeniu dátumu vzniku nároku (vek 55 verzus 58 rokov), súčasne nedošlo k splneniu povinnosti určiť výhodnejšiu sumu starobného dôchodku. Sťažovatelia tvrdia, že sa prehliadajú administratívne pochybenia a nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odporkyne. Tým bol pôvodný navrhovateľ poškodený nielen na svojom práve na spravodlivý súdny proces, ale zároveň aj na svojom práve na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.

9. Pôvodný navrhovateľ nesúhlasil s dátumom priznania starobného dôchodku. Zastával názor, že podľa § 174 ods. 1 písm. c) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov sa mu musí dôchodkový vek znížiť za výkon prác zaradených do I. pracovnej kategórie, pretože odpracoval v služobnom pomere vojaka z povolania v trvaní 20 rokov a 160 dní v I. kategórii funkcií, a preto mal ísť do starobného dôchodku vo veku 55 rokov, a nie vo veku 58 rokov. Na odvolanie pôvodného navrhovateľa Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 9So/98/2017-151 z 26. septembra 2018 zrušil (v poradí prvý) rozsudok krajského súdu z 13. septembra 2017 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

10. Pôvodnému navrhovateľovi a ani sťažovateľom sa nepodarilo dosiahnuť stav, keď by pôvodnému navrhovateľovi boli priznané dôchodkové nároky, hoci o nich požiadal v súlade so zákonom a podľa zákona mu mali byť priznané, čím boli poškodení na svojich dôchodkových nárokoch, ktoré vyplývajú z ústavy, ale aj z príslušných zákonov upravujúcich túto sociálnu oblasť. Odporkyňa a ani konajúce súdy nepreukázali, prečo pôvodnému navrhovateľovi tento nárok nemal vzniknúť.

11. Právna vec sťažovateľov sa mala vrátiť späť odporkyňi, aby o dôchodku opätovne rozhodla pri viazanosti právnym názorom správnych súdov o skoršom odchode do dôchodku. Správne súdy však sťažovateľom takú právnu ochranu neposkytli, čím vytvorili nezákonný stav, ktorý nie je ústavne udržateľný.

12. Konajúce správne orgány, ale aj správne súdy vybočili z princípu spravodlivosti, nehľadali zákon, skutkové aj právne argumenty pôvodného navrhovateľa úplne ignorovali a v konečnom dôsledku rozhodovali nezákonne. Tým porušili právo na spravodlivý proces a zároveň aj ukrátili pôvodného navrhovateľa na jeho dôchodkovom zabezpečení.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru), porušenie práva na hmotné zabezpečenie v starobe (čl. 39 ods. 1 až 3 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) postupom správneho súdu a najvyššieho správneho súdu v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o priznaní starobného dôchodku právneho predchodcu sťažovateľov.

II.1. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov:

14. Pri posudzovaní namietaného konania ústavný súd poukazuje na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej podstatou a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie tohto práva ešte mohlo trvať (napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok nápravy na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo.

15. Ak v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03).

16. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti tvrdia a uvedené vyplýva aj z príloh sťažnosti, že správny súd o žalobe ich právneho predchodcu rozhodol 17. januára 2024 a na základe jeho odvolania najvyšší

správny súd rozsudok správneho súdu potvrdil svojím rozhodnutím z 30. júla 2025 (právoplatným 14. októbra 2025), ktoré je pre sťažovateľov v súčasnosti právne záväzné a ktorým bola v ich právnej veci nastolená právna istota napriek tomu, že s výsledkom súdneho konania nesúhlasia.

17. Vzhľadom na to, že sťažovatelia doručili ústavnému súdu ústavnú sťažnosť 2. decembra 2025, teda v čase, keď bolo konanie pred oboma označenými porušovateľmi právoplatne skončené, v kontexte uvedeného na tieto konania už nemožno vzťahovať ústavné záruky vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 48 ods. 2 ústavy, a teda vysloviť porušenie týchto práv tak, ako to žiadajú sťažovatelia v ústavnej sťažnosti.

18. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľov smerujúcu proti postupu správneho súdu a najvyššieho správneho súdu v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.2. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces a hmotné zabezpečenie v starobe:

19. Ústavný súd zdôrazňuje, že v ústave a zákone o ústavnom súde má presne definované právomoci, ktorých uplatnenie je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 43 ods. 1 a § 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

20. Ústavný súd v prvom rade poukazuje na neurčitosť petitu ústavnej sťažnosti, v ktorom sťažovatelia jednoznačne neoznačili rozhodnutia všeobecných súdov, ktorými podľa ich názoru došlo k porušeniu ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 39 ods. 1 až 3 ústavy (a rovnako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ale namietajú len postup správneho súdu a najvyššieho správneho súdu v napadnutých konaniach. Súčasne sťažovatelia ani nenavrhujú zrušenie rozhodnutia, ktorým malo dôjsť k porušeniu označených práv.

21. Odôvodnenie návrhu je podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom ustanovenou podmienkou konania pred ústavným súdom. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre už formuloval právny názor (pozri napr. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 255/2021), podľa ktorého má nedostatok odôvodnenia ústavnej sťažnosti (alebo jej časti) významné procesné dôsledky. Je základnou povinnosťou sťažovateľa, aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Takto formulovaná požiadavka odzrkadľuje potrebu dôsledného odlíšenia úlohy ústavného súdu od úloh iných orgánov verejnej moci (predovšetkým všeobecných súdov). Kým všeobecné súdy prioritne chránia subjektívne práva fyzických osôb a právnických osôb plynúce zo zákonných, prípadne od zákona odvodených právnych predpisov, *vice versa* ústavný súd je v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy povolaný na ochranu tých subjektívnych práv, ktoré sú ako základné práva a slobody zakotvené v ústave alebo v kvalifikovaných medzinárodných zmluvách (III. ÚS 352/2017, č. 63/2017 ZNaU). Ústavná sťažnosť nemôže byť naformulovaná nedostatočne a neurčito a vytvárať tak priestor pre dohady a dedukcie (III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, I. ÚS 291/2017, IV. ÚS 91/2018). Nepostačuje preto

akékoľvek odôvodnenie návrhu na začatie konania pred ústavným súdom, ale tento musí byť odôvodnený kvalifikovane, t. j. musí obsahovať odôvodnenie, ktoré spĺňa ústavno-právne požiadavky (m. m. PL. ÚS 9/2012, PL. ÚS 1/2014, PL. ÚS 7/2014 a i.), čo v prípade ústavnej sťažnosti sťažovateľov napriek kvalifikovanému právnomu zastúpeniu absentuje. Skutočnosť, že sa sťažovatelia s názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

22. V nadväznosti na predchádzajúce dva odseky je primárne potrebné konštatovať, že namietanie výlučne postupu oboch konajúcich súdov v tzv. petite ústavnej sťažnosti (čo by obstálo vo vzťahu k jej prietrahovej zložke, ak by nebola podaná až po skončení konania) je z hľadiska náležitosti definovanej zákonom formuláciou „akého rozhodnutia sa sťažovateľ domáha“ (§ 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde) diskvalifikačné vo vzťahu k rozhodnutiam vydaným ako výsledok postupu v správnosúdnom konaní [§ 123 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde], za čo nesie zodpovednosť [v kontexte § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde] právne zastúpený sťažovateľ.

23. Navyše sťažovatelia v odôvodnení ústavnej sťažnosti bez rozlíšenia medzi namietaním nezákonnosti jednotlivých rozhodnutí uvádzajú argumentáciu, ktorá je neurčitá. Nenamietajú totiž žiaden konkrétny záver prezentovaný dotknutým rozhodnutím, ktorý by (v prípade vyhovenia námietke) znamenal neústavnosť (nielen vecnú nesprávnosť, resp. nezákonnosť) rozsudku najvyššieho správneho súdu. Sťažovatelia v odôvodnení sťažnosti odkazujú na dôvody uvedené v odvolaní proti rozsudku správneho súdu (čo zásadne nepostačuje) a okrem toho prezentujú vlastný názor na spôsob rozhodovania v ich právnej veci, avšak bez konkretizácie chybných riešení zo strany (v konečnom dôsledku) najvyššieho správneho súdu, ku ktorým mal vo svojom rozhodnutí dospieť. Ich argumentácia má teda charakter polemiky výlučne na úrovni zákona a skutkových zistení všeobecných súdov, navyše polemiky námietkovo neadresnej oproti tomu, k čomu konajúce súdy dospeli v reakcii na argumenty uplatnené v predmetnom konaní. Inými slovami, nestačí prezentovať, ako malo byť rozhodnuté, ale je potrebné konkrétne poukázať na to, v čom sa konajúci súd vo svojich záveroch mýli, a to v prípade konania o ústavnej sťažnosti s „vyššou“, teda ústavnoprávnou intenzitou takého omylu [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde].

24. Rozsah nedostatkov odôvodnenia ústavnej sťažnosti je taký, že ústavný súd nemal priestor na to, aby svojím zásahom (či už vo forme výzvy na doplnenie ústavnej sťažnosti, alebo vlastnou aktivitou) tieto nedostatky odstránil. Vzhľadom na to, že nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí sa týkalo najmä esenciálnych obsahových náležitostí ústavnej sťažnosti (nedostatočného návrhu na rozhodnutie vo veci samej a relevantného odôvodnenia), teda podstaty ústavnej sťažnosti, ústavný súd sťažovateľov nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 58/2019, I. ÚS 351/2019). Označené nedostatky zákonom ustanovených náležitostí nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti, na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Napokon právnomu zástupcovi sťažovateľov boli obdobné nedostatky pri koncipovaní ústavných sťažností vytknuté ústavným súdom už opakovane (pozri I. ÚS 644/2025, IV. ÚS 397/2025, IV. ÚS 614/2024, III. ÚS 490/2024, II. ÚS 366/2024)

25. Ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemá *ex offico* prieskumnú právomoc, t. j. nemá oprávnenie bez relevantnej námietky sťažovateľa *an bloc* preskúmať napádané rozhodnutie

a iniciatívne vyhľadávať prípadné ústavne neudržateľné pochybenia. Inými slovami, tvrdenie sťažovateľa bez jeho konkretizácie v interakcii s napádaným rozhodnutím nepostačuje na meritórne konštatovanie o porušení sťažovateľom označených práv a slobôd (I. ÚS 245/2018). Z tohto dôvodu ústavná sťažnosť sťažovateľov nespĺňa všeobecnú zákonom predpísanú náležitosť odôvodnenia návrhu podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti ustanovené v § 123 ods. 1 písm. b) a d) zákona o ústavnom súde.

26. Uvedené vedie ústavný súd k záveru o nutnosti odmietnuť ústavnú sťažnosť sťažovateľov v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí.

27. Možno len na procesné dokreslenie mozaiky tohto rozhodnutia dodať, že vo vzťahu k porušeniu práv sťažovateľov rozsudkom správneho súdu (ako bolo objasnené, ústavnou sťažnosťou relevantne nenapadnutého) aj v prípade perfektnej sťažnosti by ústavný súd vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy nemohol poskytnúť sťažovateľom požadovanú ústavnú ochranu. Proti napadnutému rozsudku správneho súdu mohli sťažovatelia, resp. ich právny predchodca podať odvolanie (čo aj využili), o ktorom najvyšší správny súd rozhodol rozsudkom. Právomoc najvyššieho správneho súdu rozhodnúť o odvolaní v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu, a preto by ústavná sťažnosť v časti proti napadnutému rozsudku správneho súdu bola odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ako neprípustná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu